

626

KERTOMUS
TAMPEREEN
SOSIALIDEMOKRAATTISEN
KUNNALLISJÄRJESTÖN
TOIMINNASTA
14. 3.—31. 12. 1946

TAMPEREEN
TYÖVÄEN
KIRJAPAINO
1 9 4 7

Kertomus

Tampereen Sosialidemokraattisen Kunnallisjärjestön toiminnasta 14. 3. – 31. 12. 1946.

Yleistä.

Puuttumatta lähemmin yksityiskohtiin voidaan ulkopoliittisesta kehityksestä todeta, että se on kertomusvuoden aikana kehittynyt edulliseen suuntaan. Vaikka lukuisat suurpoliittiset pulmakysymykset odottavat edelleen ratkaisuaan, on yleispoliittinen asema vakiintunut kansainvälisen kanssakäymisen päästyä vihdoin alkuun. Sodan voittaneiden suurvaltain välinen jännitys on loppuvuodesta osoittanut laukeamisen merkkejä. Tämä suotuisa kehitys on myös helpottanut yleensä pienten kansojen, niiden joukossa Suomen, asemaa.

Oman maamme kannalta on eniten huomiota herättänyt rauhansopimusten valmistelu, jota valitettavasti kertomusvuoden aikana ei ole saatu päätökseen. Kertomusvuoden elokuussa koontui Pariisiin rauhankonferenssi, johon Suomellakin oli tilaisuus lähettää edustajansa. Suomen valtuuskunnan esiintyminen Pariisissa oli ulkonaisesti arvokasta siitä huolimatta, että valtuuskunnan kommunististen jäsenten toiminta ja pyrkimykset olivat hyvin outoja. Kommunistien taholta pyrittiin rauhanvaltuuskunnan työtä häiritsemään myös kotimaasta käsin järjestämällä valtuuskuntaa vastaan häikäilemätön ajojahti torikokousyhteyksiin ja julkilausumineen. Kaikella tällä toiminnalla pyrittiin estämään Suomen esitykset rauhansopimusluonnoksessa olevien ehtojen helpottamiseksi ja tehtyjen muutosesitysten tuleminen hyväksytyiksi.

Maamme sisäpoliittinen asema on niinikään kertomusvuoden aikana vakiintunut ja rauhoittunut. Edellisenä vuonna muodissa olleet kommunistien torikokoukset ovat kannatuksen puutteessa tulleet harvinaisiksi. Sosialidemokraattien asema on myös jatkuvasti parantunut, mikä on osaltaan johtunut kommunistien talou-

dellisistä harhaotteista ja muista epäonnistuneista valtiollisista toimenpiteistä. Kommunistien talouspolitiikkaa on tukenut erityisesti maalaisliitto, joka siten on onnistunut hankkimaan huomattavia taloudellisia etuja maataloustuottajille palkkatyöväestön kustannuksella. Sisäpoliittisen kehityksen eränä ikävinä piirteinä onkin havaittavissa porvarillisten piirien etuharrastusten voimistuminen ja palkkatyöväen aseman kurjistuminen.

Sosialidemokraattisen puolueen kannalta huomattavimmaksi tapahtumaksi muodostui Helsingissä kesäkuun 15—17 päivinä pidetty ylimääräinen puoluekokous, jonka päätehtävänä oli sen pohjan löytäminen, jolle puolueen yhtenäisyys ja menestyksellinen toiminta voidaan rakentaa. Tämän lisäksi puoluekokous käsittelee puoluetoimikunnan ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän toimintakertomukset sekä eräitä puolueen periaatteellista kantaa ja menettelytapoja koskevia kysymyksiä. Viimemainituissa asioissa kokous tekikin päätöksensä yksimielisesti. Muissa yhteyksissä sensijaan esiintyi erimielisyyttä, joka kohdistui pääasiassa sotasyllisyyskysymykseen ja yhteistyöhön kommunistien kanssa. Enemmistö pyrki näissä kysymyksissä puolueen kannalta mahdollisimman suuren riippumattomuuden säilyttämiseen, kun taas oppositio edusti mahdollisimman läheistä yhteistyötä SKDL:n kanssa.

Varsinainen puoluekokouksen pääkysymys ratkaistiin puoluetoimikunnan jäsenten vaalin yhteydessä. Kun kysymys on puolueen kannalta varsin tärkeä ja laajakantoinen, on asian käsittely syytä tässä yhteydessä pääpiirteissään kerrata:

Puoluekokouksessa esiintyneen opposition vahvuus osoittautui n. 40—45 edustajaksi koko edustajamäärän ollessa 219. Puoluetoimikunnan vaalin yhteydessä käytiin enemmistön ja opposition välillä neuvotteluja, joiden ensimmäisessä vaiheessa oppositio vaati kuutta paikkaa 12:sta ja enemmistö tarjosi voimasuhteita vastaavaa edustusta eli kolmea paikkaa. Lisäksi oppositio vaati, että puoluetoimikuntaan ei saanut valita Unto Varjosta ja että puoluesihteeriksi pitää valita Väinö Leskinen eikä Penna Tervoa, joka vielä tässä vaiheessa oli enemmistön ehdokkaana. Oppositio vaati ehdotuksiaan neuvottelun pohjaksi sovinnon aikaansaamisessa, kun taas enemmistön mielestä ptk:n vaalissa oli noudatettava järjestödemokratian vaatimuksia. Toisessa vaiheessa esitti SAK:n puheenjohtaja Emil Huunonen jonkinlaisen „ammattiyhdistysväen” listan, jossa kuitenkin ei ollut muuta muutosta kuin se, että S.-K. Kilpi oli vaihdettu Juho Kivistöksi. Kolmannessa vaiheessa ilmoitti oppositio olevansa valmis tyytymään viiteen paikkaan, jos ryhmä saa puheenjohtajan paikan. Pu-

heenjohtajaehdokkaana ilmoitettiin olevan K.-A. Fagerholm. Enemmistö ilmoitti olevansa valmis melko pitkälle meneviin myönnytyksiin sovinnon aikaansaamiseksi, mutta ei kuitenkaan katsonut voivansa hyväksyä näitä ehtoja. Neljännessä vaiheessa enemmistö tarjosi oppositiolle puheenjohtajan ja kahden jäsenen paikkaa, mutta oppositio vaati ehdottomana vaatimuksenaan puheenjohtajan ja kolmen jäsenen paikkaa sekä sitä, että tov. Varjosta ei saa valita puoluetolimikuntaan. Lisäksi esitettiin vaatimus, joka ei kuulunut puoluekokouksen käsiteltäviin asioihin, nimittäin, että uuden puoluetolimikunnan olisi valittava puolueen järjestösihteeriksi Lasse Jaakkola.

Tämän jälkeen mahdollisuudet sovinnon aikaansaamiseen olivat melko vähäiset ja niinpä viidennessä vaiheessa asetettiin enemmistön puheenjohtajaehdokkaaksi Emil Skog ja opposition taholta K.-A. Fagerholm. Suoritetussa avoäänestyksessä Skog sai 146 ja Fagerholm 61 ääntä. Tämän jälkeen oppositio vaati suljettua lippuäänestystä, jolloin Skog sai 42.202 ja Fagerholm 17.105 ääntä. Kun Penna Tervo, joka aikaisemmin oli esiintynyt enemmistön puoluesihteeriehdokkaana, viimeisessä ryhmäkokouksessa oli kieltäytynyt ehdokkuudesta, valittiin Väinö Leskinen yksimielisesti puoluesihteeriksi. Kun oppositio puheenjohtajan vaalissa oli kärsinyt tappion, niin ilmoitettiin sen taholta, ettei se tule asettamaan ehdokkaitaan puoluetolimikuntaan. Puoluetolimikuntaan valittiin yksimielisesti Aleksi Aaltonen, Penna Tervo, Martta Salmela-Järvinen, Matti Lepistö, Varma K. Turunen, Unto Varjonen ja Janne Hakulinen sekä varajäseniksi Valdemar Liljeström, Eeno Pusa ja Albert Lassila. Siltä varalta, ettei viime mainittu voisi ottaa ehdokkuutta vastaan, valittiin puoluetolimikuntaan varalle vielä Tyyne Leivo-Larsson.

Puoluetoliminta.

Puoluetoliminnan kannalta katsottuna on toimintavuosi 1946 ollut jatkuvaa voimaperäisen rakennustyön aikaa. Uusia puolueosastoja on perustettu useille sellaisille ammattialoille, joilla poliittinen järjestäytyminen ennestään on ollut vähäistä. Sosiaalidemokraattinen ajattelu on siten paitsi vakiintunut ja syventynyt, myös huomattavassa määrässä laajentunut toimintakauden aikana. Erityisesti on puolueosastojen ja kunnallisjärjestön toiminta ollut aktiivista kertomusvuoden aikana.

Edustajiston vuosikokous.

Tampereen Sosialidemokraattisen Kunnallisjärjestön edustajiston vuosikokous pidettiin työväentalon C-salissa 14 p:nä maalisk. 1946 ja hyväksyttiin siinä edellisen vuoden toiminta- ja tilikertomukset sekä sos.-dem. valtuustoryhmän kertomus vuoden 1945 toiminnasta. Niinikään valittiin kunnallistoimikunta ja tilintarkastajat, kummatkin yksimielisesti ilman äänestystä. Lisäksi käsiteltiin muita asioita.

Muut edustajiston kokoukset.

Kesäkuun 3 p:nä oli edustajistolla seuraava kokous, jossa käsiteltiin Sos.-dem. Puoluetoimikunnan ja Sos.-dem. eduskuntaryhmän toimintakertomukset sekä suoritettiin puoluekokousedustajain evästäminen.

Kesäkuun 27 p:nä pidetyssä kokouksessa selostivat puoluekokousedustajat puoluekokouksen kulkua ja siellä tehtyjä päätöksiä. Edustajisto hyväksyi puoluekokousedustajain menettelyn ja saavutetut tulokset hyväksymällä yksimielisesti seuraavan päätöslauselman:

„Kuultuaan selostuksen ylimääräisen puoluekokouksen kulusta ja päätöksistä Tampereen Sos.-dem. Kunnallisjärjestön edustajisto toteaa tyydytyksellä, että puoluejohdossa on saavutettu yleisesti kauan kaivattu selvyys. Edustajisto valittaa, ettei tätä selvyyttä ole saavutettu täysin yksimielisesti, luottaen kuitenkin siihen, että täysi yhtenäisyys on aikanaan saavutettavissa noudattamalla puolueessa ja sen politiikassa selviä sosialidemokraattisia periaatteita ja menettelytapoja. Tampereen Sos.-dem. Kunnallisjärjestö antaa uudelle puoluejohdolle ja sen työlle tukensa ja tunnustuksensa.”

Samassa kokouksessa käsiteltiin myös kaupungissa vallitsevaa rikollisuustilannetta ja hyväksyi edustajiston kokous asiasta seuraavan päätöslauselman:

„Käsiteltyään kysymystä nykyisestä rikollisuustilanteesta Tampereen Sos.-dem. Kunnallisjärjestön edustajisto toteaa, että kaikkien kansalaispiirien taholta on syytä tukea viranomaisten ponnistuksia rikollisuuden vastustamisessa. Saamansa selvityksen perusteella edustajisto on voinut tyydytyksellä todeta, että rikollisuuden lisääntyminen

on yleisesti saatu pysähtymään, vieläpä Tampereen kaupungissa huomattavasti vähentymäänkin. Tämän johdosta edustajisto pitää tarpeettomina niitä eräiltä tahoilta tehtyjä työväenliikkeen perinteille vieraita esityksiä, että mm. työväenjärjestöjen jäseniä ryhdyttäisiin käyttämään katu-partio- ja muissa poliisitehtävissä. Kun näihin suunnitelmiin lisäksi liittyy tarkoitus, että määrättyjä poliisitehtäviä uskottaisiin joillekin poliittisille ryhmille, edustajisto alleviivaa, että maan poliisivoimat — voidakseen jatkuvasti nauttia kaikkien kansalaispiirien taholta tarpeellista tukea ja ymmärtämystä vaikeassa tehtävässään — on edelleenkin pysytettävä poliittisen toiminnan ulkopuolella.”

Marraskuun 14 p:nä pidettiin edustajiston sääntömääräinen syyskokous, jossa hyväksyttiin laaja valistustyösuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1947 sekä päätettiin muista syyskokoukselle kuuluvista asioista. Edustajiston hyväksymät valistustyösuunnitelmaan liittyvät ponnet olivat seuraavat:

- 1) että puolueosastot pyrkivät laajentamaan ja tehostamaan toimintaansa nimenomaan ensi vuonna toimitettavia kunnallisvaaleja silmälläpitäen. Erityisesti olisi kunnallisjärjestön puitteissa suoritettava voimakasta jäsenhankintaa.
- 2) että puolueasiamiesverkoston toimintakykyyn ja kehittämiseen kiinnitetään jatkuvasti riittävää huomiota, järjestämällä
 - a) poliittisia-, taloudellisia- ja kunnallisia kysymyksiä käsitteleviä selostustilaisuuksia sekä
 - b) painattamalla kulloinkin ajankohtaisia poliittisia ja taloudellisia päivänkysymyksiä selostavia lentolehtisiä ja tiedonantoja, jotka työpaikkavalistustyössä ovat osoittautuneet ensiarvoiseksi valistusmateriaaliksi.
- 3) että kunnallisvaalitoimintaan varaudutaan hyvissä ajoin ja riittävän perusteellisesti mm. keräämällä henkistä ainehistoa vaalipropagandaa varten.
- 4) että kunnallistoimikunta valmistaa edellisissä vaaleissa saadut myönteiset kokemukset hyväkseen käyttäen yksityiskohtaisen suunnitelman vaalitoiminnan käytännöllisestä toteuttamisesta.
- 5) että kunnallistoimikunta veloitetaan harkitsemaan mahdollisuuksia toimitsijakurssien aikaansaamiseksi

puolueosastojen toimitsijain ja puolueasiamiesten kouluttamiseksi.

- 6) että kunnallistoimikunta ja puolueosastot antavat tukensa sos.-dem. ammattiyhdistysjaoston työpaikoilla suorittamalle toiminnalle sosialidemokraattisen vakauksen levittämiseksi ja vahvistamiseksi.
- 7) että viime aikoina saatujen hyvien kokemusten mukaisesti olisi Kunnallisjärjestön jatkettava aktiivista osallistumistaan poliittisten ja taloudellisten kysymysten käsittelyyn.

Edustajiston kokouksissa ovat puhetta johtaneet kj:n puheenjohtaja Artturi Vasama 3:ssa ja varapuheenjohtaja Erkki Lindfors yhdessä kokouksessa. Sihteerinä on kaikissa kokouksissa toiminut kj:n sihteeri Einar Saari.

Puolueosastot, edustajiston ja kunnallisjärjestön jäsenmäärä.

Kertomusvuoden alussa kuului Tampereen Sos.-dem. Kunnallisjärjestöön kaikkiaan 17 puolueosastoa, jotka yhteensä valitsivat kunnallisjärjestön edustajistoon 115 edustajaa, valintaperusteen ollessa yksi edustaja jäsenmäärän kultakin alkavalta 25-luvulta. Vuoden varrella on perustettu 6 uutta puolueosastoa, nimittäin: Vaatetustyöläisten sos.-dem. yhdistys 1/3 -46, Paperityöläisten sos.-dem. yhdistys 6/3 -46, Nuorten sosialidemokraattien puolueosasto 27/3 -46, Tampereen kaupungin virkailijain ja työntekijäin sos.-dem. yhdistys 18/9 -46, Lentokonetehtaan sos.-dem. yhdistys 6/12 -46 ja 8/12 -46 Tampereen Kristillisten Sosialidemokraattien Yhdistys. Uusien puolueosastojen perustaminen aiheutti myös sen, että edustajiston jäsenmäärä kasvoi vuoden varrella 8 jäsenellä, joten se vuoden lopussa oli yhteensä 123 edustajaa. Niinikään lisääntyy kunnallisjärjestöön kuuluvien puolueosastojen lukumäärä vielä viidellä Messukylän kaupunkiin liittämisen johdosta 1/1 -47 lukien, jolloin sieltä siirtyvät automaattisesti seuraavat puolueosastot: Messukylän työväenyhdistys, Messukylän sos.-dem. naisyhdistys, Koivistonkylän työväenyhdistys, Uudenkylän työväenyhdistys „Toverit” ja Vehmaisten työväenyhdistys. Tampereen sos.-dem. Kunnallisjärjestön alaiset puolueosastot ja niiden jäsenmäärät eri neljänneksiltä esitetään yksityiskohdittain vuosikokoukselle.

Valistus- ja tiedoitustoiminta.

Kunnallisjärjestö on kertomusvuoden aikana noudattanut pääasiassa viimeaikaisessa toiminnassa koeteltuja kahta työmuotoa valistustyön harjoittamisessa, nimittäin kirjallista ja suullista. Kirjallista valistus- ja tiedoitustoimintaa varten on painatettu eri aloja käsitteleviä lentolehtisiä ja selosteita kaikkiaan 29 erilaista lehtistä, yhteensä 24.650 kpl, jotka on levitetty pääasiassa puolueasiamiesten välityksellä työpaikoille. Näiden lisäksi on 21 eri tapauksessa painatettu 10.460 kpl kutsu-, mainos- ym. kortteja ja -lehtisiä, joilla on kehoitettu puolueväkeä saapumaan erilaisiin valistustilaisuuksiin. Edelleen puolueasiamiehille on lähetetty yhteensä 3.520 monistetta, joissa on myös selostettu ajankohtaisia kysymyksiä ja niiden kehitystä.

Suullisia tiedoitustilaisuuksia järjestettiin toimintakauden aikana kaikkiaan 7 ja selostettiin niissä seuraavia kysymyksiä: 14. 4. -46 selosti kansanedustaja Onni Peltonen yleispoliittista tilannetta ja erikoisesti sotasyllisyyskysymyksen siihenastista kehitystä. 20. 5. kertoi toimittaja Yrjö Kaarne vaikutelmia USA:han tekemältään laajalta tutustumismatkalta. 15. 9. puoluesihtööri Väinö Leskinen selosti Pariisin sosialistikongressin työtä ja kertoi samalla vaikutelmiaan Pariisin rauhankonferenssista. 9. 10. SLTL:n puheenjohtaja Janne Hakulinen käsitteli esityksessään Sos.-dem. puolueen osuutta ammattiyhdistysliikkeen syntyyn ja sen kehitykseen eri aikoina. 17. 10. professori Väinö Voionmaa selosti Suomen rauhanvaltuuskunnan toimintaa Pariisissa. Kun selostus herätti erityisen laajaa mielenkiintoa puolueväen keskuudessa, niin pyydettiin professori Väinö Voionmaa 27. 10. uudelleen selostamaan samaa kysymystä puolueen jäsenille. 5. 11. kaupunginjohtaja Sulo A. Typpö selosti Tampereen kaupungin vuoden 1947 talousarvioehdotuksen pohjalla kunnallisen toiminnan mahdollisuuksia.

Taloudellisia asioita käsitteleviä tiedoitustilaisuuksia järjestettiin kertomusvuoden aikana kaksi, nimittäin 1. 10. ja 29. 12. ja oli niihin kutsuttu talouselämän johdossa olevat tamperelaiset sosialidemokraatit. Viimemainitussa kokouksessa esitti poliittisen tilanneselostuksen toveri Unto Varjonen. Näissä kokouksissa on käsitelty paitsi yleispoliittista tilannetta koskevia kysymyksiä ennen muuta talouspoliittisia probleemoja. Kokoukset ovat olleet hyvin antoisia.

Kaikissa edellämainituissa tiedoitustilaisuuksissa on varattu tilaisuus keskustelulle ja useimmissa kokouksissa onkin syntynyt vilkas mielipiteitten vaihto.

Eräitä aloitteita.

Tampereen Sos.-dem. Kunnallistoimikunta päätti 1/10 -46 pitämässään kokouksessa tehdä kaupunginhallitukselle esityksen Tampereen lastensuojeluolojen kehittämistä. Kunnallistoimikunnan toivomukset ja ehdotukset esitti kaupunginhallitukselle sitä varten valittu lähetystö, johon kuuluivat K. V. Syrjänen, Sirkka Leppänen, Elsa Kolinen, Erkki Lindfors ja Einari Saarinen. Lähetystön ottivat vastaan kaupunginjohtajat Typpö ja Ranta, jotka suhtautuivat esitettyihin toivomuksiin myönteisesti. Lähetystö jätti esityksensä kaupunginhallitukselle kirjallisesti, jossa mm. lausuttiin seuraavaa:

„Tässä mielessä järjestömme toivoo, että kaupunginhallituksen toimesta tutkittaisiin, miten moneen kaupunginosaan on tarkoituksenmukaista ja mahdollista perustaa lastenneuvoloita, lastenseimiä ja -tarhoja sekä miten kaupungin koulukotitoimintaa voidaan nykyisestään parantaa ja laajentaa, ja että kaupungin toimesta tämän jälkeen ryhdyttäisiin ripeästi asian edellyttämiin toimenpiteisiin. Tämän lisäksi Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallistoimikunta esittää, että kaupunginhallituksen toimesta pantaisiin kiireellisesti alulle ensimmäisen ajanmukaisen kaikki alaankuuluvat lastensuojelulaitokset käsittävän lastentalon suunnittelu ja rakennustöiden valmistelu siinä mielessä, että lastentalo saataisiin valmiiksi jo ensi vuoden aikana.”

Esitys onkin sittemmin johtanut tulokseen, sillä kaupungin v. 1947 talousarvioon on kunnallisjärjestön esittämiin tarkoituksiin osoitettu varoja yhteensä 9.190.000 mk, josta mm. 4 milj. mk Nekalan lastenhuoltorakennusta varten, joka on tarkoitus saada vielä v. 1947 aikana valmiiksi.

Edelleen on kunnallistoimikunta tehnyt esityksen Pohjois-Hämeen Sos.-dem. Piiritoimikunnalle siitä, että se valmistuttaisi lentolehtisen, jota levitettäisi Pohjois-Hämeen alueella ja jossa selviteltäisi sitä puoluetaktillista peliä, jota maalaisliitto ja kommunistit harjoittavat sosialidemokraattien selän takana ns. „kolmen suuren julistuksesta” mitään piittaamatta.

Niinikään kunnallistoimikunta on tehnyt esityksen kaupungin rakennustoimistolle, että se ryhtyisi toimenpiteisiin Termopylen kentän, jota työväestö perinnäistävän mukaan käyttää vappujuhlapaikkana, salaojittamiseksi ja muussakin suhteessa vappujuhlan arvoa vastaavaan kuntoon saattamiseksi.

Vappujuhla.

Kuten edellisenä vuonnakin, osallistui kunnallisjärjestöemme nytkin, TAP:n ja SKDL:n kanssa yhteisen vappujuhlan toimeenpanoon sillä nimenomaisella edellytyksellä, että juhlan ohjelmasta, puhujista ym. sovitaan tasapuolisesti. Mainittakoon, että juhla-kulkuueeseen osallistui 11.000—12.000 henkeä ja juhlapaikalla laskettiin olevan noin 25.000 osanottajaa. Sosialidemokraattien nimeäminä puhujina esiintyivät juhlassa Tyyne Leivo-Larsson ja Onni Peltonen sekä SKDL:n nimeäminä Paavo Rosman ja ministeri Yrjö Leino. Juhlalta aiheutui yhteensä mk 27.070:50 tappio, jonka suorittivat tasan TAP, SKDL ja Sos.-dem. Kunnallisjärjestö tullen näinollen kunkin järjestön osuudeksi mk 9.023:50.

SNS:n Tampereen osaston yhteistyötarjous.

SNS:n Tampereen osasto teki kunnallisjärjestöllemme 11/9 ehdotuksen, että eri työväenjärjestöt järjestäisivät yhteistoimin kaupungintalon juhlasalissa 21/9 välirauhan solmiamisen 2-vuotispäivän johdosta juhlan. Kunnallistoimikunta vastasi ehdotukseen myönteisesti lausuen kirjeessään mm.:

„Periaatteessa kunnallistoimikuntamme pitää oikeaan osu-neena ajatusta tällaisten yhteisten juhlien järjestämistä hyvän ja luottamuksellisen naapurisovun lujittamisen tehostamisen mer-keissä. Sosialidemokraattinen puolue on monissa eri yhteyksissä korostanut juuri sitä, että maallemme on ja tulee aina olemaan elintärkeätä saada suhteet itäiseen naapurimaahamme mahdol-dollisimman hyviksi ja luottamuksellisiksi. Tässä mielessä on epäilemättä sopivaa myöskin välirauhan vuosipäivänä omistaa tälle seikalle huomiota samalla, kun niissä korostetaan meille ase-tettujen velvoitusten täsmällisen täyttämisen tärkeyttä. Tässä oikeassa mielessä ja hengessä vietettyinä näistä tilaisuuksista epäilemättä muodostuisi eri kansalaispiirejä yhdistäviä ja käsit-teitä selventäviä tilaisuuksia, mikä käsityksemme mukaan on eräs tärkeimpiä edellytyksiä Suomi—Neuvostoliitto Seurankin pyrkimysten ja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tähän katsoen kunnallistoimikuntamme on sitä mieltä, ettei tällaisten tilaisuuksien ohjelmaa olisi järjestettävä yksipuolisesti, vaan pyrittävä ne järjestämään yhteistoiminnassa muiden järjes-telyissä mukana olevien piirien kanssa. Ottaen huomioon, että Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö on paikka-

kuntamme huomattavan, sosialidemokraattisesti ajattelevan väestönosan yhteenliittymä, pidämme luonnollisena, että sen on päästävä vaikuttamaan myöskin ohjelman sisällöstä, puhujista yms. päätettäessä. Niinpä pidämmekin luonnollisena, että tämänluontoiseen tilaisuuteen on myöskin Sos.-dem. Kunnallisjärjestön saatava oma puhujansa. Mikäli järjestöllemme varataan tilaisuus olla mukana juhlan ohjelmaa järjestettäessä sekä valita tilaisuuteen yksi sosialidemokraattinen puhuja, olemme valmiit hyväksymään yhteistoimintatarjouksenne.”

Kunnallistoimikunnan myönteisestä kannanotosta huolimatta ei yhteistä juhlaa järjestetty, sillä SNS:n Tampereen osastosta ilmoitettiin, etteivät he voi hyväksyä ehtoa sosialidemokraattisen puhujan asettamisesta yhdeksi juhlapuhujaksi, koska SNS:n keskusjohto Helsingistä, on antanut sellaisen ohjeen, että juhlassa ei esiinny muita kuin SNS:n puhuja.

Kunnallisjärjestön edustukset.

Alempana mainittujen järjestöjen, liikelaitosten tai yhteisöjen kokouksissa ja tilaisuuksissa ovat kunnallisjärjestöä edustaneet järempänä mainitut toverit seuraavasti:

Sos.-dem. Puolueen ylimääräisessä puoluekokouksessa 15—17 p:nä kesäk. 1946 olivat seuraavat: Toivo Mansner, Artturi Ranta, Erkki Lindfors, Reino Lindberg ja Aimo Rimpinen sekä kokousta seuraamassa kunnallisjärjestön sihteeri Einari Saarinen.

Pohjois-Hämeen Sos.-dem. Piirijärjestön vuosikokouksessa 24—25 p:nä maaliskuuta 1946 olivat seuraavat: Erkki Lindfors, Jenny Matinaho, K. V. Syrjänen, Reino Lindberg, Leo Vesala, Artturi Ranta, Erkki Lähteenmäki, Paavo Virtanen, Olavi Lahtinen, Laura Koski, Fanny Toivonen, Otso Ojala, Eero Kivistö ja Martta Niemi-Hieta eli yhteensä 14 edustajaa sekä kutsuvieraana Artturi Vasama.

Tampereen Työväen Sanomalehti Oy:n kokouksissa Paavo Virtanen ja Einari Saarinen.

Hämeen Työväen Säästöpankin kokouksissa Toivo Mansner.

Työväen Keskinäisen Vakuutusyhtiö Turvan yhtiökokouksissa Erkki Puustinen huhtikuun 7 päivään saakka, jolloin hänet valittiin sanotun yhtiön hallintoneuvoston jäseneksi.

Päivän Nuorten Kannatusyhdistyksen kokouksissa Aarne Nieminen.

Pohjois-Hämeen Talkoopiirin kokouksissa Olavi Lahtinen.

Ns. kuluttajain valtuuskunnassa Sirkka Leppänen ja Gunnar Koskinen.

Ns. saunatoimikunnan kokouksissa keväällä Einari Saarinen.

Vappujuhlien johdosta käytävissä periaatteellisissa neuvotte-
luissa olivat Elsa Kolinen, Aimo Rimpinen ja Einari Saarinen sekä
vappujuhlattoimikunnassa Gunnar Koskinen, Paavo Virtanen, Elsa
Kolinen ja Einari Saarinen.

Norrköping-toimikunnan kokouksessa 30/5 Einari Saarinen.

Sos.-dem. Nuorisotoiminnan 40-v. ja Sos.-dem. Nuorisoliiton
25-vuotisjuhlassa 9—10/6 Einari Saarinen.

Pohjois-Hämeen Sos.-dem. Raittiuspiirijärjestön 20-vuotisjuh-
lassa 24/11 Sirkka Leppänen.

Tampereen Työväenyhdistyksen 60-vuotisjuhlassa 14/12 Ei-
nari Saarinen.

Vuorovaikutus Turun Sos.-dem. Kunnallisjärjestön kanssa.

Viime vuoden syksyllä teki viisi Turun Sos.-dem. Kunnallistoi-
mikunnan jäsentä vierailumatkan Tampereelle tutustuakseen tä-
käläiseen puolueorganisaatioon ja sen toimintaan. Vieraat olivat
saamiinsa vaikutelmiin erittäin tyytyväisiä todeten, että molem-
minpuolisella vuorovaikutuksella olisi kummankin järjestön toi-
mintaa edistävä vaikutus, ja niinpä Turun kunnallistoimikunta
kutsuikin Tampereen kunnallistoimikunnan vastavierailulle, joka
sitten tehtiinkin syyskuun 20—21 päivinä, jolloin Tampereen kau-
punginhallitus oli kutsuttu Turun kaupungin vieraaksi. Kunnal-
listoimikuntamme edustajina osallistuvat tähän vastavierailuun
toverit Erkki Lindfors, Toivo Fagerlund, Toivo Mansner ja K. V.
Syrjänen. Vierailuun osallistuivat myös matkalla olleet Axén,
Typpö ja Ranta ulkopuolelta kunnallistoimikunnan.

Tampereen Sos.-dem. Kunnallistoimikunta kutsui jälleen Tu-
run kunnallistoimikunnan vieraakseen 30/11—1/12. Tähän ret-
keen osallistui seitsemän Turun ktk:n jäsentä.

Samoin on pidetty tarpeellisenä vuorovaikutuksen aikaansaai-
mista Messukylän kunnallistoimikunnan kanssa jo ennen aluelii-
tosta. Tässä tarkoituksessa järjestettiin ensi kerran yhteinen
neuvottelukokous 3/5, johon osallistuivat E. Lindfors, Elsa Koli-
nen ja E. Saarinen Tampereen ktk:n ja T. Rajala, J. Hauru, V.
Helin ja Lindell Messukylän ktk:n edustajina sekä toinen kokous
18/9, jossa olivat E. Lindfors, E. Puustinen ja E. Saarinen Tam-
pereen ktk:n ja T. Rajala ja J. Hauru Messukylän ktk:n edus-
tajina. Kummassakin näissä kokouksissa keskusteltiin alusta-
vasti puoluetoimintaa koskevista kysymyksistä ja laadittiin suun-
nitelmia vastaista toimintaa varten.

Kunnallistoimikunta ja sen kokoukset.

Kunnallistoimikunnan valinta viime vuosikokouksessa oli sikäli erikoinen, että se valittiin yksimielisesti ilman äänestystä ja tulivat siihen valituiksi seuraavat: Toivo Fagerlund, Elsa Kolinen, Gunnar Koskinen, Sirkka Leppänen, Erkki Lindfors, Toivo Mansner, Aarne Nieminen, Erkki Puustinen, K. V. Syrjänen, Artturi Vasama, Ahto Vesa ja Paavo Virtanen.

Kunnallistoimikunnan puheenjohtajana on toiminut Artturi Vasama, varapuheenjohtajana Erkki Lindfors ja sihteeriksi-rahastonhoitajana Einar Saari.

Kunnallistoimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 14 kokousta ja on niissä käsitellyistä asioista merkitty pöytäkirjaan 106 pykälää. Jäsenet ovat osallistuneet kunnallistoimikunnan kokouksiin seuraavasti: E. Lindfors 14, Sirkka Leppänen ja K. V. Syrjänen 11, A. Vasama, E. Puustinen, A. Nieminen ja Elsa Kolinen 10, G. Koskinen ja A. Vesa 9, T. Mansner 8, P. Virtanen ja T. Fagerlund 7 kertaa.

Kunnallistoimikunnan työvaliokuntaan ovat kuuluneet A. Vasama, E. Lindfors, Elsa Kolinen ja E. Saari.

Tämän lisäksi asetti kunnallistoimikunta 3 jaostoa, nimittäin ammatillisen-, urheilu- ja läntisten esikaupunkien jaoston.

Kertomusvuoden alussa lopetti siihen asti yksinomaan kunnallisjärjestön alaisena toiminut ammatillinen jaosto siihenastisessa muodossa toimintansa sen johdosta, että puoluejohto oli vihdoinkin päässyt yksimielisyyteen Puoluejohtojohtajan alaisena toimivan sos.-dem. ammattiyhdistysjaoston perustamisesta. Puoluejohtajan ammattiyhdistysjaoston kehoitettua muodostamaan paikalliset ammattiyhdistysjaostot siten, että niissä ovat edustettuna sosialidemokraattisesti ajatteleva ammattiyhdistysväki ja toiselta puolen sosialidemokraattinen puolueväki, niin perustettiin Tampereelläkin 17/1 -46 sos.-dem. ammattiyhdistysjaosto tälle laajennetulle pohjalle.

Jaostoon ovat kertomusvuonna kuuluneet ammattiyhdistysväen edustajina Armas Myllymäki, joka on toiminut jaoston puheenjohtajana, Reino Kolinen ja Onni Närvi sekä naisten edustajana Jenny Matinaho. Puolueväen edustajina ovat olleet Mauno Lindholm, Ida Salo ja hänen kuolemansa jälkeen Sirkka Leppänen sekä Einar Saari, joka on toiminut jaoston sihteerinä ja Kansan Lehden toimituksen edustaja. Viimemainittua edustusta ovat hoitaneet Yrjö Vilén ja Toivo Mansner.

Kertomusvuoden aikana jaosto on pitänyt yhteensä 9 kokousta, joista pöytäkirjaan on merkitty 42 pykälää.

Ammattiyhdistysjaostolla on ollut alku- ja loppuvuodesta kaksi toimitsijaa, mutta kesäaikana vain yksi. Toimitsijoina ovat olleet toverit Erkki Lähteenmäki 15/8 saakka ja siitä alkaen Aimo Rimpinen ja Onni Leppänen 30/6 saakka sekä Taisto Laakso 1/12 alkaen.

Urheilujaostoon ovat kuuluneet Paavo Virtanen puheenjohtajana ja Toivo Järvinen, Elsa Nieminen, Aarno Nurmi, Arvo Flinck, Reino Koskinen ja Veikko Valkama.

Läntisten esikaupunkien jaostoon Toivo Fagerlund puheenjohtajana ja jäseninä Tauno Kaiho, Toivo Rutanen, Aarne Nieminen ja Herman Martin.

Kuluvan vuoden syksyllä kunnallistoimikunta asetti 4-henkisen toimikunnan, jonka tehtäväksi annettiin ns. henkisen materiaalin kerääminen ja sen käytön suunnittelu kunnallisvaaleja silmälläpitäen. Tähän toimikuntaan tulivat valituiksi toverit K. V. Syrjänen kokoonkutsujana ja Erkki Lindfors, Gunnar Koskinen ja Toivo Mansner. Toimikunta on suorittanut alustavia tehtäviä.

Arpajaiset ja iltamat.

Taloudellisen toimintansa tukemiseksi kunnallisjärjestö on toimeenpannut kertomusvuoden aikana yhteensä 10 tanssi-iltamaa, joista yksi Pyynikin lavalla, yksi Raittiustalossa ja muut konserttisalissa. Tämän lisäksi kaupungin kiinteistöjaosto myönsi järjestöllemme tanssiaisten toimeenpanovuoron Viikinsaaressa 31/8—1/9, mutta oli se peruutettava sopimattoman ajankohdan vuoksi kannattamattomana. Niinikään Tahmelan työväenyhdistys varasi talossaan järjestöllemme tanssivuoron 2/11, mutta oli tämäkin kannattamattomana yhteensattumien vuoksi peruutettava. Samoin Raittiustalossa 23/12 saatu vuoro oli joulun läheisyyden vuoksi peruutettava.

Valistustyönsä tukemiseksi kunnallisjärjestö toimeenpani 50.000 kpl à 5 mk arpajaiset, joiden puhdas voitto jäi varsin pieneksi, ollen se ainoastaan 6.400 mk. Rahatilanteen kiristyminen ja yleinen elintason aleneminen sekä runsas erilaisten arpajaisten määrä on vaikuttanut sen, että arpojen menekki oli aikaisempaan verrattuna kovin huono.

Omien arpajaistensa lisäksi kunnallisjärjestön toimisto hoiti kertomusvuonna Metallityöntekijäin Sos.-dem. yhdistyksen, Sos.-dem. yhdistys Uurtajat, Työläisopiskelijain Sos.-dem. yhdis-

tyksen ja Jalkinetyöläisten Sos.-dem. yhdistyksen arpajaisten myyntiä onnistuen ensinmainitut niistä parhaiten.

Puolueäänestykset.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin kaksi jäsenäänestystä, nimittäin piiri- ja puoluekokousedustajain vaalit, jotka kummatkin toimitettiin saman aikaisesti maalisk. 10 pnä ja käytti näissä vaaleissa 838 jäsentä eli 30,1 % Kunnallisjärjestön jäsenmäärästä äänioikeuttaan.

Kunnallisjärjestön toimisto.

Kertomusvuoden aikana on kunnallisjärjestöllä edelleen ollut palkattuna sihteerinä Einari Saarinen, joka samalla on hoitanut rahastonhoitajan tehtävät. Toisena palkattuna toimitsijana on ollut Aimo Rimpinen 15/8 saakka, jolloin siirtyi sos.-dem. ammattiyhdistysjaoston toimitsijaksi sekä toimistoapulaisena Irma Moisio koko toimintakauden ajan. Toimisto on jatkuvasti sijainnut työväentalon 5 kerr. huoneessa 17 ja on se ollut avoinna muina arkipäivinä klo 9—12 ja 14—17 paitsi lauantaina ja juhlapäivien aattoina klo 9—12 sekä lisäksi perjantaisin klo 17—19. Toimisto on kertomusvuoden aikana lähettänyt kaikkiaan 6.221 erilaista postilähetystä, jonka lisäksi puolueasiamiehet ovat noutaneet sieltä lentolehtisiä ym. suurempia paketteja. Samana aikana on järjestöllemme saapunut yhteensä 283 erilaista postilähetystä.